

KOMISIA

ROZHODNUTIE KOMISIE

zo 7. júla 2008,

ktorým sa vyníma výroba elektrickej energie v Rakúsku z pôsobnosti smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/17/ES o koordinácii postupov obstarávania subjektov pôsobiach v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb

[oznámené pod číslom K(2008) 3382]

(Iba nemecké znenie je autentické)

(Text s významom pre EHP)

(2008/585/ES)

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV,

(2) Požiadavka podaná Rakúskou republikou sa týka výroby elektrickej energie.

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva,

(3) K žiadosti bol pripojený list nezávislého vnútroštátneho orgánu E-Control (Energie-Control GmbH, regulátor rakúskych trhov s elektrickou energiou a zemným plynom), v ktorom sa konštatuje iba, že „... v oblasti výroby elektrickej energie neexistujú námietky voči výnimke z uplatňovania právnych predpisov o verejnom obstarávaní.“

so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2004/17/ES z 31. marca 2004 o koordinácii postupov obstarávania subjektov pôsobiach v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb⁽¹⁾, a najmä na jej článok 30 ods. 4 a 6,

so zreteľom na žiadosť predloženú Rakúskou republikou elektronickou poštou 10. januára 2008,

(4) Článkom 30 smernice 2004/17/ES sa ustanovuje, že zákazky, ktorých cieľom je umožniť vykonávanie jednej z činností, na ktoré sa vzťahuje smernica, nepodliehajú tejto smernici, ak v členskom štáte, v ktorom sa činnosť vykonáva, je táto činnosť priamo vystavená hospodárskej súťaži na trhoch, na ktoré nie je obmedzený prístup. Priame vystavenie hospodárskej súťaži sa posudzuje na základe objektívnych kritérií, pričom sa zohľadňujú osobité charakteristiky príslušného sektora. Prístup sa považuje za neobmedzený, ak členský štát implementoval a uplatňuje príslušné právne predpisy Spoločenstva, ktorými sa otvára daný sektor alebo jeho časť. Tieto právne predpisy sú uvedené v zozname v prílohe XI k smernici 2004/17/ES, v ktorej sa pre odvetvie elektrickej energie odkazuje na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 96/92/ES z 19. decembra 1996 o spoločnej právnej úprave vnútorného trhu s elektrickou energiou⁽²⁾. Smernicu 96/92/ES nahradila smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/54/ES z 26. júna 2003 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrickou energiou a o zrušení smernice 96/92/ES⁽³⁾, v ktorej sa vyžaduje ešte vyšší stupeň otvorenosti trhu.

po porade s Poradným výborom pre verejné zákazky,

keďže:

I. SKUTOČNOSTI

(1) Rakúsko zaslalo Komisii 10. januára 2008 elektronickou poštou žiadosť podľa článku 30 ods. 4 smernice 2004/17/ES. Komisia požiadala o doplňujúce informácie elektronickou poštou zo 4. februára 2008, ktoré po predĺžení pôvodnej lehoty rakúske orgány zaslali elektronickou poštou z 29. februára 2008.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 134, 30.4.2004, s. 1. Smernica naposledy zmenená a doplnená nariadením Komisie (ES) č. 213/2008 (Ú. v. EÚ L 74, 15.3.2008, s. 1).

⁽²⁾ Ú. v. ES L 27, 30.1.1997, s. 20.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ L 176, 15.7.2003, s. 37. Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou 2008/3/ES (Ú. v. EÚ L 17, 22.1.2008, s. 6).

- (5) Rakúsko implementovalo a uplatňuje nielen smernicu 96/92/ES, ale aj smernicu 2003/54/ES, pričom sa rozhodlo pre funkčné a právne oddelenie prenosových a distribučných sietí s výnimkou najmenších spoločností, ktoré sú vyňaté z požiadaviek funkčného oddelenia. Z tohto dôvodu a v súlade s článkom 30 ods. 3 prvým pododsekom by sa prístup na trh mal považovať za neobmedzený.
- (6) Priame vystavenie hospodárskej súťaži by sa malo hodnotiť na základe rôznych ukazovateľov, z ktorých žiaden nie je sám o sebe rozhodujúci. Pokiaľ ide o trhy, ktorých sa týka toto rozhodnutie, predstavuje podiel hlavných aktérov na danom trhu jedno z kritérií, ktoré by sa mali zohľadniť. Ďalším kritériom je miera koncentrácie na uvedených trhoch. Pri daných vlastnostiach príslušných trhov by sa mali zohľadniť i ďalšie kritériá, ako napríklad fungovanie vyrovnávacieho trhu, cenová súťaž a miera, v akej zákazníci menia dodávateľov.
- (7) Toto rozhodnutie nemá vplyv na uplatňovanie pravidiel o hospodárskej súťaži.

III. HODNOTENIE

- (8) Požiadavka podaná Rakúskom sa týka výroby elektrickej energie v Rakúsku.
- (9) Rakúsko je rozdelené na tri vyrovnávacie zóny, pričom jedna z nich vykazuje interné nedostatky v zásobovaní (vyrovnávacia zóna APG, v rámci ktorej môže v oblastiach medzi Viedňou a Grazom prepojených prostredníctvom tzv. Steiermarkleitung dochádzať k nedostatkom v zásobovaní). Preto je otázne, či nejde o geografický trh, ktorý je menší ako národný⁽¹⁾. Z dostupných informácií však vyplýva, že vo väčšine prípadov sa tieto nedostatky v zásobovaní odstraňujú pomocou technických opatrení (napríklad využitím posúvačov fázy na reguláciu kapacity prenosu). V určitých prípadoch môže vzniknúť potreba využiť na stabilizáciu siete dodatočné elektrárne. Keď si tieto interné nedostatky v zásobovaní vyžadujú, aby výrobcovia elektrickej energie na severe Rakúska znížili svoju produkciu, k čomu podľa rakúskych orgánov dochádza len vo výnimočných prípadoch, prevádzkovateľ siete im vypláca odškodné. Okrem toho k nedostatkom v zásobovaní nedochádza medzi touto vyrovnávacou zónou a ostatnými dvoma vyrovnávacími zónami v Rakúsku, ako ani medzi vyrovnávacou zónou APG a Nemeckom.

Z dostupných informácií preto vyplýva, že interné nedostatky v zásobovaní nemajú závažný vplyv na dodávku energie a hospodársku súťaž. V súvislosti so skutočnosťou, že v spojení s Nemeckom sa nedostatky v zásobovaní nevyskytujú, sa objavila otázka, či by mohol existovať geografický trh pokrývajúci obe tieto krajiny. Komisia pri tejto otázke dospela k negatívnemu záveru⁽²⁾. Preto by sa územie Rakúskej republiky malo považovať za trh, ktorý prichádza do úvahy na účely zhodnotenia podmienok ustanovených v článku 30 ods. 1 smernice 2004/17/ES, aj keď sa nesmie vnímať ako izolovaný od okolitých krajín.

- (10) V oznámení Komisie Rade a Európskemu parlamentu Správa o pokroku vo vytváraní vnútorného trhu s plynom a elektrickou energiou⁽³⁾ (ďalej len „správa za rok 2005“) sa uvádza, že „mnohé vnútroštátne trhy vykazujú vysoký stupeň koncentrácie priemyslu, ktorá bráni rozvoju efektívnej hospodárskej súťaže“⁽⁴⁾. Preto Komisia dospela k záveru, že pokiaľ ide o výrobu elektrickej energie, „jedným z ukazovateľov stupňa hospodárskej súťaže na vnútroštátnych trhoch je celkový podiel troch najväčších výrobcov na trhu“⁽⁵⁾. Za rok 2006 sa v pracovnom dokumente útvarov Komisie z 15. apríla 2008, SEK(2008) 460⁽⁶⁾, uvádza celkový podiel na trhu troch najväčších výrobcov 52,2 %. Rakúsko však významné množstvo elektrickej energie vyváža aj dováža. V roku 2005 predstavoval vývoz 17 500 GWh a dovoz vyše 20 000 GWh. Z toho vyplýva, že je čistým dovozcom elektrickej energie, pričom dovoz pokrýva približne štvrtinu⁽⁷⁾ celkového potrebného množstva⁽⁸⁾, predovšetkým ako energia pri základnom zaťažení. V dôsledku toho sú vedúci rakúski výrobcovia z dôvodu dovozu energie zo zahraničia pri určovaní cien do istej miery obmedzení a pri investíciách v sektore elektrickej energie v rámci územia Rakúska sa berú do úvahy výrobcovia energie v susedných štátoch, predovšetkým v Nemecku. Tieto faktory by sa preto mali považovať za ukazovateľ skutočnosti, že výroba elektrickej energie je do určitej miery priamo vystavená hospodárskej súťaži.
- (11) Okrem toho by sa za dodatočný ukazovateľ malo považovať aj fungovanie vyrovnávacích trhov, napriek tomu, že predstavujú len malý podiel celkovej elektrickej energie vyrobenej a/alebo spotrebovanej v členskom štáte. „Akýkoľvek účastník trhu, ktorého výrobný profil nezodpovedá charakteristikám svojich zákazníkov, môže pociťovať rozdiel medzi cenou, za ktorú

⁽¹⁾ Pozri KOM(2006) 851 v konečnom znení z 10. januára 2007: Oznámenie Komisie – Vyšetrovanie podľa článku 17 nariadenia (ES) č. 1/2003 v odvetviach plynárenstva a elektrickej energie v Európe, ďalej len „záverečná správa“, príloha B bod A1, 2.

⁽²⁾ Pozri záverečnú správu, príloha B, bod A2, 7).

⁽³⁾ KOM(2005) 568 v konečnom znení z 15. novembra 2005.

⁽⁴⁾ Správa za rok 2005, s. 2.

⁽⁵⁾ Správa za rok 2005, s. 7.

⁽⁶⁾ Tabuľka 6 „Wholesale Market Position 2006“, s. 12 pracovného dokumentu „Commission Staff Working Document: Accompanying document to the Report on Progress in Creating the Internal Gas and Electricity Market“ [KOM(2008) 192 v konečnom znení z 15. apríla 2008].

⁽⁷⁾ 23,5 % podľa informácií od rakúskych orgánov.

⁽⁸⁾ T. j. množstvo energie potrebné na internú spotrebu a vývoz.

prevádzkovateľ prenosovej sústavy (ďalej len „PPS“) predá vyrovnávaciu energiu, a cenou, za ktorú kúpi späť nadbytočnú výrobu. Tieto ceny môžu byť stanovené pre PPS priamo regulátorom; alebo prípadne sa bude využívať trhovú mechanizmus, v ktorom cena bude určená ponukami iných výrobcov s cieľom regulovať ich výrobu smerom nahor alebo smerom nadol [...]. Vážny problém pre malých účastníkov trhu vzniká vtedy, ak existuje riziko veľkého rozpätia medzi nákupnou cenou od PPS a predajnou cenou. Stáva sa to vo viacerých členských štátoch a pravdepodobne to poškodzuje rozvoj konkurencie. Veľké rozpätie môže byť prejavom nedostatočnej miery konkurencie na vyrovnávacom trhu, na ktorom môže dominovať len jeden alebo dvaja hlavní výrobcovia.“⁽¹⁾ Rakúsky vyrovnávací trh a jeho hlavné črty, predovšetkým tvorba trhových cien a relatívne malé rozpätie⁽²⁾ medzi nákupnou cenou od prevádzkovateľa prenosových sústav a predajnou cenou, by sa mali považovať za ďalší ukazovateľ skutočnosti, že výroba elektrickej energie je priamo vystavená hospodárskej súťaži.

- (12) Vzhľadom na charakteristiky príslušného produktu (elektrická energia) a nedostatok alebo nedostupnosť vhodných náhradných produktov alebo služieb má cenová konkurencia a tvorba cien väčší význam pri hodnotení stavu konkurencie na trhu s elektrickou energiou. Vzhľadom na veľkých priemyselných (konečných) používateľov, pri ktorých je najväčšia pravdepodobnosť, že energiu odoberajú priamo od dodávateľov, ktorí energiu zároveň vyrábajú, môže počet zákazníkov, ktorí prechádzajú k inému dodávateľovi, predstavovať ukazovateľ cenovej konkurencie a takto nepriamo „prirodzený ukazovateľ účinnosti konkurencie. Ak iba málo zákazníkov prechádza k inému dodávateľovi, je to pravdepodobne problém fungovania trhu, aj keď by sa nemali ignorovať výhody vyplývajúce z možnosti opätovného vyjednávania s doterajším dodávateľom“⁽³⁾. Okrem toho, „existencia regulovaných cien pre konečného odberateľa je jasným kľúčovým faktorom správania sa zákazníka [...]. Hoci ponechanie kontrol môže byť odôvodnené v prechodnom období, s blížiacou sa potrebou investovania budú spôsobovať čoraz väčšie pokryvenia“.⁽⁴⁾

- (13) Podľa najaktuálnejších dostupných informácií je miera prechodu k inému dodávateľovi pri veľkých a veľmi

veľkých zákazníkoch v priemyselnom odvetví v Rakúsku 41,5 %⁽⁵⁾. V Rakúsku navyše neexistuje kontrola cien pre konečného používateľa⁽⁶⁾, t. j. ceny určujú samotné hospodárske subjekty a pred ich zavedením nepotrebnú súhlas žiadneho orgánu. Situácia v Rakúsku je preto uspokojivá, pokiaľ ide o prechod veľkých a veľmi veľkých (konečných) používateľov v priemyselnom odvetví k inému dodávateľovi a kontrolu cien pre konečného odberateľa, a mala by sa považovať za ukazovateľ priameho vystavenia konkurencii.

IV. ZÁVERY

- (14) Vzhľadom na faktory preskúmané v odôvodneniach 9 až 13 by sa podmienka priameho vystavenia hospodárskej súťaži ustanovená v článku 30 ods. 1 smernice 2004/17/ES mala považovať v Rakúsku za splnenú, pokiaľ ide o výrobu elektrickej energie.
- (15) Keďže podmienka neobmedzeného prístupu na trh sa považuje za splnenú, smernica 2004/17/ES by sa nemala uplatňovať v prípadoch, keď obstarávatelia zadávajú zákazky, ktorých cieľom je umožnenie výroby elektrickej energie v Rakúsku a ani v prípade, keď organizujú súťaže návrhov na vykonávanie takejto činnosti v Rakúsku.
- (16) Toto rozhodnutie je založené na právnej a konkrétnej situácii v období od januára do februára 2008, ako to vyplýva z informácií poskytnutých Rakúskou republikou, zo správy z roku 2005 a jej technickej prílohy, oznámenia z roku 2007, dokumentu útvarov Komisie z roku 2007 a zo záverečnej správy. Môže byť revidované v prípade, ak by výrazné zmeny v právnej a konkrétnej situácii znamenali, že by neboli splnené podmienky uplatňovania článku 30 ods. 1 smernice 2004/17/ES,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Smernica 2004/17/ES sa neuplatňuje na zákazky zadané obstarávateľmi, ktoré im majú umožniť výrobu elektrickej energie v Rakúsku.

⁽¹⁾ Pracovný dokument útvarov Komisie, technická príloha k správe za rok 2005, SEK(2005) 1448, ďalej len „technická príloha“ s. 67 – 68.

⁽²⁾ Podľa záverečnej správy, ods. 993 tabuľka 52, rakúsky vyrovnávací trh funguje s rozpätím cien 27, čo znamená, že Rakúsko figuruje v rámci vyrovnávacích trhov v EÚ s rozpätím cien od 0 do 79 v spodnej polovici. Predmetom tejto analýzy je vplyv fungovania vyrovnávacieho trhu na výrobu elektrickej energie, a nie miera hospodárskej súťaže v rámci samotného vyrovnávacieho trhu. Na tento účel preto nie je dôležité, či je malé cenové rozpätie spôsobené hospodárskou súťažou alebo cenovým limitom regulátora. Rovnako nepodstatná pre túto analýzu je aj zvýšená miera koncentrácie na vyrovnávacom trhu.

⁽³⁾ Správa za rok 2005, s. 9.

⁽⁴⁾ Technická príloha, s. 17.

⁽⁵⁾ Pozri dokument „Austria – Internal Market Fact Sheet“, zverejnený na stránke http://ec.europa.eu/energy/energy_policy/doc/factsheets/market/market_at_en.pdf, ktorý vychádza z informácií orgánu Energie-Control GmbH (2007).

⁽⁶⁾ Technická príloha, s. 107.

Článok 2

Toto rozhodnutie je určené Rakúskej republike.

V Bruseli 7. júla 2008

Za Komisiu
Charlie McCREEVY
člen Komisie
